

Vi trenger ikke bare et godt kulturliv, vi trenger også en kultur for samfunnsplanlegging

Samfunnsplanlegging handler om å skape forutsetninger for en helhetlig utvikling, miljømessig, økonomisk, sosialt og kulturelt. Plan og bygningsloven legger føringer for hvordan dette skal gjøres. Men fungerer det slik vi ønsker?

Når vi velger bosted vurderer vi arbeidsmuligheter, bomiljø, skoler og omsorgstilbud, men også nettverk og møteplasser, kulturtilbud og aktiviteter. Vi er opptatt av det helhetlige tilbudet, av livskvalitet og kjennetegn ved det enkelte lokalsamfunn.

Det helhetlige tilbudet er summen av en rekke enkelttiltak og aktiviteter underlagt ulike strukturer, sektorer, institusjoner og organisasjoner. Det omfatter offentlig, frivillig og privat sektor og skal i utgangspunktet tilfredsstille befolkningens ønsker og behov. Og her starter utfordringene.

Utvikling og planlegging må ha et tverrsektorielt og helhetlig perspektiv for å lykkes, og vi må planlegge for hele mennesker. Når vi planlegger sektorvis etablerer vi kanskje skillelinjer og grenser som hindrer sektorovergrepene. Vi etterspør kanskje ikke andre sektors erfaringer fra arbeid med de samme målgruppene.

Når for eksempel statlige myndigheter sender ut brev til kommunene om nasjonale mål, prioriteringer og tilskudd, ligger det som oftest føringer som favner mange sektorer og tiltak i kommunen. Avhengig av hvem avsenderen er, blir informasjonen kanalisert til en sektor eller en saksbehandler. Om brevet tema for eksempel er tilskudd til aktiviteter for utsatte barn og unge der målet er at alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg, vil mottakeren finnes innen flere sektorer, både helse, omsorg, kultur, fritid mfl. Målsettingen er nedfelt i kulturlovens formålsparagraf, retningslinjer for støtte til barne- og ungdomsorganisasjoner med mer. Hvordan sikrer vi at alle som jobber med barn og unge i kommunen blir orientert om støtteordninger og planer? Hvordan hindrer vi at barn og ungdom blir behandlet sektorvis, stykkevis og delt?

Tillit, sosiale nettverk, inkludering, fellesskap, mestring, glede og lykke er ord som ofte brukes for å beskrive positive opplevelser og mellommenneskelige prosesser. Disse begrepene brukes av mange sektorer og er kjernebegreper for kulturliv og kulturaktivitet. Hva det gode livet innebærer for den enkelte og hvilken vei som fører dit, vil variere fra menneske til menneske. Men på denne veien må vi ha med oss fellesskapet, likeverdet, verdigheten, respekten og selvspekten. Kulturaktiviteter og kulturopplevelser er viktige elementer langs denne veien, både som mål og virkemiddel. Det ligger mye kraft i kreativitet, skaperglede og fantasi.

Det er konkurranse mellom kommuner og regioner for å vise hvem som er mest framgangsrik og lykkes best. Denne konkurransen bidrar til en viss grad til ensretting og handler fort om hvem som er først ute med de nye tiltakene. Men hva er det genuint lokale, hva er befolkningen stolt av, hva flytter de til og hva vil de ikke flytte fra? Hva betyr kulturlivet og kulturaktivitetene? Estetikk, kunst, kulturarv, natur og har betydning for ethvert samfunn. En sterk identitet gjør lokalsamfunnet interessant og attraktivt både for innbyggerne, besøkende og turister.

I internasjonal sammenheng skårer Norge høyt på alle mål for sosial kapital. Dette betyr at vi har gode lokalsamfunn der tillit, nettverk og inkludering fungerer relativt godt. Et velutviklet kultur- og organisasjonsliv er vesentlig for å skape og vedlikeholde møteplasser for nettverksbygging og tillit. Dette er også basisen for utvikling av et velfungerende demokratisk samfunn.

Kreative næringer har hatt økende fokus de siste årene og har høyere tilvekst i sysselsetting enn økonomien for øvrig. Kunst og kultur er råvaren for disse næringene og et bredt spekter av annen byggende virksomhet.

Kultursektoren bør i mye større grad enn i dag inkluderes i planprosesser for helhetlig samfunnsutvikling. Vi trenger ikke bare et godt kulturliv, vi trenger også en kultur for samfunnsplanlegging som er sektorovergripende, som også favner humanistiske innfallsvinkler og verdier.

Åse Festervoll
Januar 2013